

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กลุ่มนิติการ โทร. ๐ ๒๖๖๖ ๗๑๔๓ โทรสาร ๐ ๒๖๖๖ ๗๑๕๐

ที่ ทส ๐๗๑๖/๕๙๕๐

วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีในส่วนที่เกี่ยวกับอายุความและระยะเวลาในการใช้สิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ค่าน้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัด

ตามหนังสือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ที่ ทส ๐๗๑๖/๓๑๗๔ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้แนะนำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีล้มละลายและการบังคับคดีแพ่งเพื่อสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัดจะได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป และหนังสือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ที่ ทส ๐๗๑๖/๓๕๙ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓ ได้เร่งรัดให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัดดำเนินการจัดเก็บค่าน้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลให้เป็นไปตามระเบียบกรมทรัพยากรน้ำบาดาลว่าด้วยการจัดเก็บรายได้และนำส่งรายได้ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ พ.ศ. ๒๕๕๔ อย่างเคร่งครัด และเร่งดำเนินการให้มีการฟ้องร้องคดีให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลผิดนัดชำระหนี้ นั้น

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับอายุความและระยะเวลาในการใช้สิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ค่าน้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล อันเป็นการป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่ทางราชการจะได้รับความเสียหายจากการที่ไม่ได้รับชำระหนี้เพราะคดีขาดอายุความ หรือการได้รับชำระหนี้ล่าช้าหรือการได้รับชำระหนี้ไม่ครบถ้วน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอาจต้องรับผิดชอบในความเสี่ยงดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีในส่วนที่เกี่ยวกับอายุความและระยะเวลาในการใช้สิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ค่าน้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล เพื่อสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัดจะได้ถือปฏิบัติต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

๑. การฟ้องคดีแพ่งเพื่อบังคับให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลชำระค่าน้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระ มีอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๐ ในส่วนดอกเบี้ยค้างชำระจะมีอายุความ ๕ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓ อย่างไรก็ตาม พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานแล้วรีบส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีให้เป็นไปตามระเบียบกรมทรัพยากรน้ำบาดาลว่าด้วยการจัดเก็บรายได้และนำส่งรายได้ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่ควรเกิน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลผิดนัดชำระหนี้

๒. กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลเป็นบุคคลธรรมดาและถึงแก่ความตาย หากยังมีหนี้ค่าน้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลค้างชำระ พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องสืบหาทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกทั้งหมด เพื่อขอให้พนักงานอัยการฟ้องทายาทให้ชำระค่าน้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระดังกล่าว สำหรับอายุความฟ้องคดีดังกล่าวจะมีอายุความ ๑ ปี นับแต่เมื่อได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔

/๓. กรณี...

๓. กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลเป็นนิติบุคคล ได้แก่ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หากมีหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลค้างชำระ ซึ่งจะต้องฟ้องนิติบุคคลดังกล่าวต่อศาลเพื่อบังคับให้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลดังกล่าว แต่ปรากฏว่านิติบุคคลดังกล่าวได้ถูกนายทะเบียนขีดชื่อออกจากทะเบียน พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้จัดซื้อนิติบุคคลดังกล่าวคืนสู่ทะเบียนก่อน จึงจะสามารถขอให้พนักงานอัยการฟ้องนิติบุคคลดังกล่าวต่อศาลเพื่อบังคับให้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระได้ สำหรับการร้องขอให้นิติบุคคลกลับคืนสู่ทะเบียน ห้ามไม่ให้ร้องขอเมื่อพ้นกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันที่นายทะเบียนขีดชื่อออกจากทะเบียน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๗๓/๔

๔. กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลเป็นนิติบุคคล ได้แก่ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หากมีหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลค้างชำระ ซึ่งจะต้องฟ้องนิติบุคคลดังกล่าวต่อศาลเพื่อบังคับให้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลดังกล่าว แต่ปรากฏว่านิติบุคคลดังกล่าวได้จดทะเบียนเลิก ยังสามารถฟ้องนิติบุคคลดังกล่าวเพื่อบังคับให้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลได้ แต่ห้ามไม่ให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนด ๒ ปี นับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๗๒

๕. กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีล้มละลาย พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ทันภายในกำหนดเวลา ๒ เดือน นับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๙๑ ดังนั้น เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลรายใดถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จำเป็นจะต้องตรวจสอบสถานะในคดีล้มละลายของลูกหนี้ที่ค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล ทั้งที่เป็นลูกหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้แล้วและลูกหนี้ที่ยังไม่ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องคดี โดยจะต้องตรวจสอบอย่างน้อยทุก ๑ เดือน ซึ่งสามารถตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ในคดีล้มละลายได้ที่เว็บไซต์ของกรมบังคับคดีหรือราชกิจจานุเบกษา

กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายใน ๑ เดือน นับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๒๖ ดังนั้น เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลรายใดถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและมีการโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้วหรือไม่ พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จำเป็นจะต้องตรวจสอบสถานะในคดีล้มละลายของลูกหนี้ที่ค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล ทั้งที่เป็นลูกหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้แล้วและลูกหนี้ที่ยังไม่ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องคดี โดยจะต้องตรวจสอบอย่างน้อยทุก ๑ เดือน ซึ่งสามารถตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ในคดีล้มละลายได้ที่เว็บไซต์ของกรมบังคับคดีหรือราชกิจจานุเบกษา

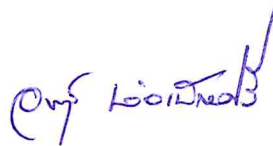
ดังนั้น ถ้าหากพบว่าผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ทันภายในเวลาที่กำหนดดังกล่าว

๖. กรณีที่ได้มีการขอให้พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระ และศาลได้มีคำพิพากษาให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลชำระหนี้ที่ค้างชำระดังกล่าวแล้ว แต่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำบังคับของศาล

พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อจะได้ร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวต่อไป โดยในการสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษจะต้องปฏิบัติตามแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๖ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ และหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว.๑๐๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ และยังสามารถขอให้พนักงานอัยการให้ความช่วยเหลือในการสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวได้ ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวแล้วร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินดังกล่าว ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาในชั้นที่สุด หรือจนกว่าจะได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาคืบถ้วน ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๔

ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีและการบังคับคดีตามคำพิพากษากับลูกหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลขอให้ปฏิบัติตามคู่มือการติดตามหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มอบให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแล้ว และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้จัดทำสรุปกระบวนการฟ้องบังคับชำระหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล ตามที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัดจะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

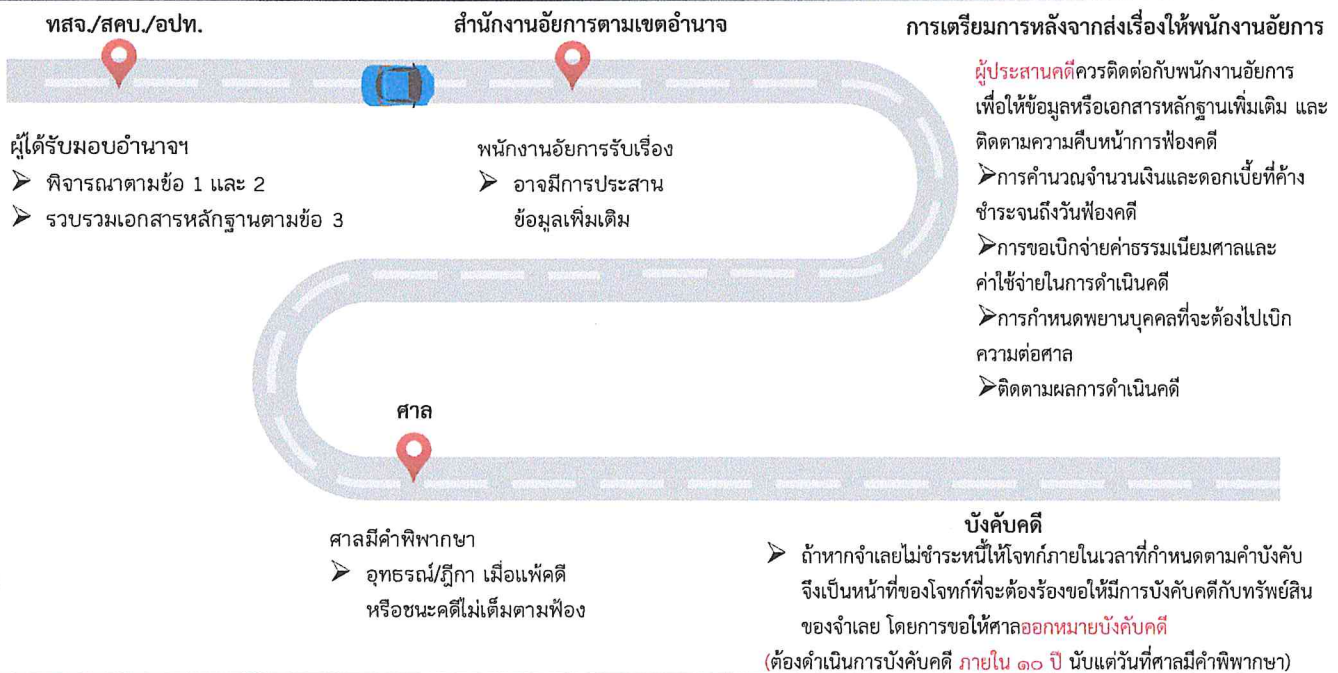
(นางอรนุช หล่อเพ็ญศรี)

รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

กระบวนการฟ้องบังคับชำระหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล

1. ฟ้องบังคับชำระหนี้ได้ต่อเมื่อลูกหนี้มีผิดนัดชำระหนี้

ตามความเห็นคณะกรรมการการฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๒๐/๒๕๕๕

- ถือว่าผู้รับใบอนุญาตผิดนัดชำระหนี้ในแต่ละงวด เมื่อเกินกว่า ๙๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดชำระ
- เมื่อผิดนัดชำระหนี้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องชำระดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี
- เมื่อผิดนัดชำระหนี้พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะต้องมีหนังสือทวงหนี้ แต่ถ้ามีหนังสือทวงหนี้แล้วผู้รับใบอนุญาตยังไม่ชำระหนี้ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องคดี

2. การฟ้องบังคับชำระหนี้

- ต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดี
- คดีที่ส่งให้พนักงานอัยการจะต้องไม่ขาดอายุความ
- คดีฟ้องให้ชำระหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลมีอายุความ ๑๐ ปี ในส่วนดอกเบี้ยจะมีอายุความ ๕ ปี แต่ควรส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดี โดยไม่ควรเกิน ๑ ปี นับแต่วันที่มีผิดนัดชำระหนี้
- กรณีที่ถูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดาและถึงแก่ความตาย จะต้องสืบหาทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกทั้งหมด เพื่อฟ้องทายาทเป็นจำเลย ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มีสิทธิหรือควรรู้ถึงความตายของเจ้ามรดก แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่เจ้ามรดกตาย
- กรณีลูกหนี้เป็นนิติบุคคล แต่ถูกนายทะเบียนขี้ออกจากทะเบียนนิติบุคคล จะต้องขอให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้จัดซื้อนิติบุคคลคืนสู่ทะเบียนก่อน จึงจะฟ้องคดีได้
- กรณีลูกหนี้เป็นนิติบุคคล และได้จดทะเบียนเลิก แต่ยังไม่จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ยังสามารถฟ้องนิติบุคคลได้ แต่ห้ามฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด ๒ ปี นับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี

3. เอกสารหลักฐานที่ส่งให้พนักงานอัยการ

เอกสารหลักฐานนอกหน่วยงาน

- เอกสารหลักฐานแสดงสถานะของลูกหนี้
 - หนังสือหลักฐานการตรวจสอบสถานะในคดีล้มละลายของผู้รับใบอนุญาต
- เอกสารหลักฐานภายในหน่วยงาน
- สำเนาคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล
 - สำเนาใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล
 - สำเนารายงานการใช้น้ำบาดาล หรือการควบคุม
 - ใบแจ้งหนี้งวดที่ค้างชำระ พร้อมหลักฐานการรับหนังสือ และหนังสือทวงหนี้
 - บัญชีรายละเอียดจำนวนเงินที่ค้างชำระและดอกเบี้ย
 - พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๗ และ กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลฯ
 - พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
 - พระราชกฤษฎีกา โอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
 - กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - สำเนาคำสั่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลซึ่งได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีอำนาจฟ้องคดีแพ่งและการบังคับคดี
 - สำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เอกสารหลักฐานที่ต้องจัดทำ

- สรุปข้อเท็จจริงมูลเหตุแห่งคดี และใบแต่งตั้งนายความ
- หนังสือนำส่งเรื่องขอให้พนักงานอัยการฟ้องคดี